

*Profilaktyka jest spotkaniem z drugim człowiekiem,
w atmosferze życzliwości, empatii i zrozumienia.
Jest czasem poświęconym innym,
w celu przeciwdziałania niepożądanym zachowaniom.
Jest nadzieją na lepsze jutro.*

GIMNAZJUM NR 2
IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA

W OLECKU

SZKOLNY PROGRAM
PROFILAKTYKI

ROK SZKOLNY 2012/2013

WSTĘP

Szkoła realizuje zadania dydaktyczne i wychowawcze, wspierające wszechstronny rozwój ucznia: wyposaża młodego człowieka w wiedzę, budzi aktywność intelektualną, rozwija postawy i zachowania cenione i pożądane w społeczeństwie. Realizacja tych założeń wspierana jest przez działania zawarte w Szkolnym Programie Profilaktyki. Pozwalają one na wyposażenie ucznia w wiedzę i umiejętności niezbędne w budowaniu dojrzałej osobowości, nauczenie postaw asertywnych w sytuacji zagrożenia, rozumienie oraz umiejętne stosowanie norm społecznych i systemu wartości.

Profilaktyka to chronienie człowieka w rozwoju przed zagrożeniami i reagowanie na pojawiające się zagrożenia. Jej celem jest ochrona ucznia przed zakłóceniami w rozwoju, czyli przed podejmowaniem zachowań hamujących lub niszczących rozwój, określanych jako zachowania ryzykowne.

CHARAKTERYSTYKA OKRESU ROZWOJOWEGO

Spośród wszystkich faz rozwojowych okres dojrzewania stanowi szczególną fazę w życiu człowieka. Z perspektywy społecznej dokonują się w nim zmiany w obrazie siebie, formują się nowe wzorce relacji interpersonalnych, wzrasta liczba i jakość nowych doświadczeń osobistych i społecznych. Rozwijane są w tym czasie umiejętności pozwalające na kształtowanie poczucia własnej kompetencji. Młody człowiek osiąga nowy status społeczny, zwiększają się jego możliwości osiągania celów, otrzymywania wzmocnień i kształtowania nowych zachowań.

Wiek 13 – 16 lat określa się jako okres ryzyka ze względu na podejmowanie przez młodzież zachowań problemowych. Szkoła, ze względu na spędzanie znacznej części aktywnego życia młodzieży, jest głównym terenem działań profilaktyki pierwszorzędowej. Tu spotykają się najważniejsze dla młodego człowieka osoby dorosłe, rodzice i nauczyciele.

DIAGNOZA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Obszary działań w zakresie profilaktyki na rok szkolny 2012/2013 zostały wyodrębnione na podstawie diagnozy sytuacji szkolnej dokonanej w oparciu o analizę dokumentów szkolnych, wyniki ankiet przeprowadzonych w roku szkolnym 2011/2012, obserwacji zachowań uczniów i fachową literaturę. Diagnoza obejmowała między innymi: problemy młodzieży widoczne na terenie szkoły, problemy edukacyjne i wychowawcze

rejestrowane przez wychowawców i pedagoga, problemy zgłaszane przez rodziców oraz problemy społeczno-środowiskowe akcentowane w mediach. Uwzględnione zostały dotychczasowe działania podejmowane przez szkołę, spostrzeżenia pedagoga, sugestie psychologa szkolnego, dyrektora, nauczycieli i rodziców, obserwacje zachowań uczniów. Przeprowadzona diagnoza zachowań problemowych w roku szkolnym 2011/2012, obejmująca młodzież oraz całe środowisko wychowawcze, wskazuje następujące obszary problemowe istotne dla podejmowania działań profilaktyczno – wychowawczych.

- młodzież sporadycznie używa alkoholu, część jest więc po inicjacji alkoholowej,
- młodzież pali papierosy,
- młodzież wagaruje,
- młodzież ma łatwy dostęp do środków uzależniających, co stanowi zagrożenie uzależnieniem.

O ile na terenie szkoły nie odnotowano incydentów spożywania alkoholu czy przebywania pod wpływem substancji psychoaktywnych, o tyle znaczna część młodzieży przyznała się do inicjacji alkoholowej czy eksperymentowania ze środkami uzależniającymi. Niezwykle ważnym problemem pozostają wagary. To właśnie w tym czasie młodzież wystawiona jest na wiele czynników zagrażających prawidłowemu rozwojowi adolescenta i kształtowaniu pożądanych postaw. Ponadto w szkole istnieje problem agresji słownej, cyberprzemocy i zastraszania. W związku z powyższym w bieżącym roku szkolnym nauczyciele realizujący Szkolny Program Profilaktyki będą podejmowali działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa, tak by nasza szkoła była szkołą bezpieczną i przyjazną dla każdego.

TREŚCI SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

Program Profilaktyki Gimnazjum nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Olecku uwzględnia zadania związane z poprawą wypełniania przez szkołę wymagań państwa w zakresie wzmocnienia bezpieczeństwa w gimnazjum, respektowania norm społecznych przez uczniów, kształtowania postaw uczniów (wnioski wynikające ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego i ewaluacji zewnętrznej) oraz zadań związanych z wypełnianiem obowiązku szkolnego.

Działania profilaktyczne w roku szkolnym 2012/2013, wpisując się priorytety działań polityki oświatowej, podejmowane będą w zakresie:

1. przeciwdziałania wagarom;
2. zapobiegania różnym formom uzależnień (w szczególności od papierosów, narkotyków, dopalaczy, Internetu i gier komputerowych);

3. przeciwdziałania przemocy;
4. kształtowania pożądanych społecznie postaw;
5. rozumienia mechanizmu stresu i emocji;
6. profilaktyki zdrowotnej.

SZCZEGÓŁOWY PLAN DZIAŁAŃ SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

1. WAGARY

Cele	Zadania	Sposoby i formy realizacji
1. Zmniejszenie ilości opuszczanych godzin lekcyjnych;	Monitorowanie frekwencji	<ul style="list-style-type: none"> - systematyczne monitorowanie frekwencji uczniów; - sporządzenie miesięcznych zestawów frekwencji uczniów; - konsekwentne postępowanie zgodnie z ustalonymi procedurami; - poinformowanie uczniów o konsekwencjach wynikających z nierealizowania obowiązku szkolnego; - monitoring – sprawdzanie w czasie lekcji terenu szkoły w celu stwierdzenia, czy nie przebywają tam uczniowie, którzy powinni być obecni na lekcjach; - ogłoszenie konkursu na najwyższą frekwencję (dla zwycięskiej klasy – nagroda); - podpisanie kontraktu wychowawca-uczeń-rodzic / pedagog-uczeń-rodzic w celu zmniejszenia absencji.
2. Ustalenie zasad współpracy z rodzicami w zakresie przeciwdziałania wagarom;	Współpraca z rodzicami.	<ul style="list-style-type: none"> - przekazywanie informacji o absencji uczniów rodzicom na podstawie sporządzonej dokumentacji; - poinformowanie rodziców o pojętych przez szkołę działaniach zmierzających do poprawy frekwencji i ustalenie z rodzicami formy i zakresu współpracy dotyczącej usprawiedliwiania nieobecności w szkole, informowania rodziców o wagarach i ucieczkach z lekcji; - wysyłanie do rodziców pisemnych zawiadomień o nieobecnościach dziecka (na koniec każdego miesiąca); - podpisanie kontraktu wychowawca-uczeń-rodzic / pedagog-uczeń-rodzic w celu zmniejszenia absencji.
3. Wdrożenie uczniów do odpowiedzialnego i konsekwentnego postępowania zgodnie z obowiązującym prawem i zasadami zawartymi w Statucie.	Współpraca z Komendą Powiatową Policji w Olecku, Sądem Rejonowym w Olecku III Wydział Rodzinny i Nieletnich, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Olecku	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie informacyjnych, ostrzegawczych, profilaktycznych spotkań przedstawicieli Policji, sądu z młodzieżą; - przekazywanie stosownym instytucjom informacji o uczniach notorycznie wagarujących (sąd rodzinny, policja, kuratorzy), - ankieta do uczniów pt. „Wagary”, propozycje uczniów dotyczące zminimalizowania zjawiska wagarów.

2. UZALEŻNIENIA

Cele	Zadania	Sposoby i formy realizacji
1. Dostarczenie uczniom informacji o konsekwencjach stosowania środków odurzających;	<p>Uświadomienie zagrożeń wynikających z palenia tytoniu, picia alkoholu, używania narkotyków, dopalaczy. Uświadomienie zagrożeń płynących z uzależnienia od Internetu i gier komputerowych</p> <p>Poszerzenie wiedzy o środkach psychoaktywnych.</p> <p>Promowanie zdrowego stylu życia.</p>	<p>- projekcje filmów, pogadanki na godzinach wychowawczych, konkursy plastyczne promujące postawy abstynenckie, gazetki tematyczne, programy profilaktyczne;</p> <p>- organizacja Dnia bez papierosa, Dnia wiedzy o HIV/AIDS i innych.</p> <p>- gromadzenie i udostępnianie materiałów na temat profilaktyki uzależnień, podanie ciekawych pozycji programów telewizyjnych, propozycji filmów edukacyjnych itp.,</p> <p>- realizacja programów profilaktycznych m.in. „Znajdź właściwe rozwiązanie”</p> <p>- zajęcia i zawody sportowe, rajdy i wycieczki turystyczno-krajoznawcze.</p>
2. Wyposażenie rodziców i nauczycieli w wiedzę o rodzajach środków odurzających, objawach ich zażywania, sposobach pomocy.	<p>Uświadomienie rodzicom istoty zagrożenia i konsekwencji płynących z uzależnień.</p> <p>Edukacja nauczycieli mająca na celu rozwijanie umiejętności właściwego postępowania z uczniami zagrożonymi uzależnieniami.</p>	<p>- spotkania klasowe z rodzicami poświęcone uzależnieniom: (narkomania, alkoholizm, palenie papierosów, dopalacze, Internet, gry komputerowe),</p> <p>- wskazywanie instytucji, w których można szukać pomocy i wsparcia.</p> <p>- organizowanie szkoleń na temat uzależnień wśród młodzieży – wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli w zakresie profilaktyki oraz sposobu podejmowania wczesnej interwencji / gazetki tematyczne w pokoju nauczycielskim / zamieszczanie informacji na stronie internetowej szkoły w zakładce <i>pedagog i psycholog szkolny</i>.</p>
3. Wskazanie możliwości unikania zagrożeń i sposobów radzenia sobie z nimi.	<p>Włączenie do współpracy instytucji wspierających szkołę w działaniach profilaktycznych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach presji rówieśniczej.</p> <p>Organizowanie dla młodzieży różnych form spędzania czasu wolnego pod opieką nauczycieli.</p> <p>Utrudnianie młodzieży dostępu do środków uzależniających.</p>	<p>- współpraca z Policją (interwencje wobec młodzieży będącej pod wpływem środków odurzających), terapeutami uzależnień, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (m.in. realizacja programów profilaktycznych), itp.</p> <p>- lekcje wychowawcze na temat postaw asertywnych, projekcja filmu „Asertywność”.</p> <p>- kółka zainteresowań, zajęcia sportowe, rozgrywki sportowe; zajęcia pozalekcyjne z elementami profilaktyki; dyskoteki szkolne,</p> <p>- obserwacja uczniów podczas przerw lekcyjnych, zajęć pozalekcyjnych, dyskotek itp.; zakaz wpuszczania na imprezy szkolne osób z zewnątrz; włączanie rodziców do opieki na imprezach szkolnych; patrolowanie otoczenia szkoły przez Policję.</p>

3. PRZEMOC

Cele	Zadania	Sposoby i formy realizacji
1. Zminimalizowanie zjawiska agresji i przemocy;	Zapewnienie bezpieczeństwa uczniom podczas ich pobytu w szkole, a także w trakcie dowozu ich do szkoły i ze szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> - pełnienie dyżurów przez nauczycieli i pracowników obsługi podczas przerw, dyskotek , imprez ogólnoszkolnych, - ankieta na temat poczucia bezpieczeństwa uczniów w szkole (październik 2012) - sprawowanie opieki nad uczniami w trakcie dowozu do szkoły i ze szkoły, - zapewnienie opieki w świetlicy szkolnej.
2. Budowanie klimatu zapewniającego uczniom poczucie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego;	<p>Uświadomienie uczniom oraz ich rodzicom, jakie niebezpieczeństwa grożą im w szkole, w drodze do i ze szkoły (również ze strony nieznanym).</p> <p>Dostarczenie w/w wiedzy na temat radzenia sobie z agresją i przemocą a także na temat alternatywnych sposobów organizowania życia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie spotkań (w zależności od potrzeb) z Policją, pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznej, pracownikami Sądu Rodzinnego, kuratorami zawodowymi, - prowadzenie systematycznych rozmów profilaktycznych z rodzicami i uczniami przejawiającymi zachowania agresywne, natychmiastowe reagowanie, - projekcja filmów na godzinach wychowawczych o tematyce zapobiegania agresji i przemocy, - niedopuszczenie do przebywania na terenie szkoły osób obcych, - monitoring, - gazetka informacyjna pod hasłem „Bezpieczna szkoła”.
3. Wyrabianie właściwego (także krytycznego) stosunku do mediów, reklam, gier komputerowych; podniesienie kultury osobistej uczniów;	<p>Wskazywanie zagrożeń i pozytywnej roli środków masowego przekazu. Uświadomienie uczniom, że sceny okrucieństwa i przemocy uwidaczniane w grach komputerowych, a także w środkach masowego przekazu w dużym stopniu przyczyniają się do wzrostu zachowań patologicznych. Uczenie młodzieży krytycznego stosunku do treści przekazywanych w mass mediach i reklamach. Kształtowanie u uczniów postawy bycia asertywnym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pedagogizacja rodziców, - przeprowadzenie wśród uczniów ankiet na temat: „Jaki masz pomysł na przeciwdziałanie agresji i przemocy” oraz wspólna analiza ich wyników, - zorganizowanie Szkolnego Dnia Przeciw Przemocy „Veto przeciw przemocy”, przeprowadzenie konkursu plastycznego.
4. Przygotowanie uczniów do odróżniania	Rozpoznawanie środowiska uczniów.	- obserwacja uczniów podczas lekcji, przerw, zajęć sportowych, zajęć pozalekcyjnych, dyskotek, biwaków, wycieczek.

zachowań poprawnych i złych ze społecznego punktu widzenia; modelowanie pozytywnych wzorców zachowań; wyposażenie młodzieży w umiejętność dokonywania wartościowych i sensownych wyborów w życiu;		
5. Wdrażanie uczniów do alternatywnych sposobów organizowania życia;	Wskazywanie i organizowanie wartościowych form spędzania czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie zajęć pozalekcyjnych z elementami profilaktyki, - typowanie uczniów na zajęcia sportowe, - organizowanie uczniom zajęć w czasie wolnym od zajęć dydaktyczno-wychowawczych, - zajęcia na temat aktywnych i bezpiecznych form spędzania czasu wolnego.
6. Rozwijanie u uczniów zdolności do samokontroli i samooceny; wyposażenie uczniów w umiejętność bycia asertywnym.	Zwiększenie samooceny u uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> -wykorzystanie elementów motywacji w systemie oceniania, -nagradzanie uczniów za rzeczywiste osiągnięcia i umiejętności wg WSO, -prezentowanie na zajęciach lekcyjnych autorytetów, konstruktywnych grup rówieśniczych.

4. POSTAWY

Cele	Zadania	Sposoby i formy realizacji
1. Kształtowanie postaw życzliwości i dobroci wobec każdego człowieka;	Pomoc uczniom mającym trudności z adaptacją w szkole.	- realizacja zajęć o charakterze integracyjnym, - praca ciągła nauczycieli, wychowawców, pracowników obsługi – włączanie w proces adaptacyjny pedagoga i psychologa szkolnego (zajęcia na godzinie do dyspozycji wychowawcy – wrzesień/październik 2012 r.).
2. Poznanie umiejętności potrzebnych w kontaktach z innymi ludźmi;	Zapoznanie się z przyczynami braku kultury osobistej: - obyczaj środowiskowy, - wzorce wyniesione z domu, - upust emocji, - chęć zwrócenia uwagi na siebie, - zaimponowanie, - wyraz buntu, - wzorce w mediach, - solidaryzowanie się z grupą o takich samych zachowaniach, - ubóstwo języka.	- godziny do dyspozycji wychowawcy
3. Wzbudzenie potrzeby reakcji, nie pozostawania obojętnym.	Uświadomienie uczniom, że każdy człowiek zasługuje na szacunek.	- reagowanie, nie pozostawanie obojętnym na wulgaryzmy i inne przejawy demoralizacji, - wdrażanie zasady konsekwentnego postępowania przez wszystkich pracowników szkoły.

5. STRES I EMOCJE

Cele	Zadania	Sposoby i formy realizacji
1. Wzrost poziomu wiedzy na temat istoty stresu, jego objawów i uwarunkowań;	Uświadomienie uczniom istoty stresu Zapoznanie uczniów z problematyką emocji. Poznanie sposobów radzenia sobie z przykrymi emocjami i stresem.	- przeprowadzenie lekcji wychowawczych, - inspirowanie do wykonania gazetki klasowej poświęconej stresowi i emocjom, - organizowanie spotkań z psychologiem, terapeutami – warsztaty na temat stresu i sposobów radzenia sobie z emocjami i stresem.
2. Uświadomienie wpływu stresu na naukę i kontakty społeczne;	Ćwiczenie umiejętności radzenia sobie ze stresem.	- przeprowadzenie zajęć na temat stresu i jego skutków w ramach godzin wychowawczych i zajęć psychoedukacyjnych, - ćwiczenia praktyczne: odgrywanie scenek, dramy podczas warsztatów, wprowadzanie elementów terapii (muzykoterapii, relaksacji, arteterapii).
3. Pomoc w zmianie sposobu myślenia i funkcjonowania.	Wsparcie, interwencja.	- tworzenie grup wsparcia – w miarę potrzeb; - opieka pedagogiczna, psychologiczna.

6. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA

Cele	Zadania	Sposoby i formy realizacji
1. Wzrost wiedzy na temat zdrowia i jego uwarunkowań,	Edukacja zdrowotna – m.in. przekazanie informacji na temat współczesnych chorób cywilizacyjnych młodzieży:	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki, - projekcje filmów dydaktycznych, - scenki rodzajowe, - rozmowy indywidualne, - spotkania z kosmetyczką, lekarzem dermatologiem.
	Otyłość – zagrożenie dla zdrowia jako choroba cywilizacyjna.	<ul style="list-style-type: none"> - omówienie przyczyn otyłości, - gimnastyka, sport jako sposób na odchudzanie.
	Anoreksja i bulimia.	<ul style="list-style-type: none"> - prelekcje skierowane do uczniów i rodziców, - uświadomienie uczniom mechanizmu zachorowania na anoreksję i bulimię; - projekt edukacyjny „Zrozumieć anoreksję” (pedagog i psycholog szkolny).
	Tanoreksja – uzależnienie od opalania/solarium	<ul style="list-style-type: none"> - omówienie istoty i zagrożeń tejże choroby cywilizacyjnej; - prelekcje skierowane do uczniów i rodziców, - uświadomienie uczniom mechanizmu zachorowania i objawów.
	Dojrzewanie jako trudny okres dla każdego nastolatka.	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc w zrozumieniu przemian zachodzących w organizmie – w ramach godzin wychowawczych, - prelekcje dla rodziców na spotkaniach klasowych - WDŻ – wzmacnianie u młodzieży poczucia własnej wartości.
	Znaczenie higieny osobistej.	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki, - spotkania z pielęgniarką.
	Pomoc indywidualna w rozwiązywaniu konkretnych sytuacji kryzysowych w przypadku zachorowań i urazów.	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z placówką podstawowej opieki zdrowotnej.
	Pedagogizacja rodziców.	<ul style="list-style-type: none"> - zebrania klasowe, - pogadanki prowadzone przez pielęgniarkę, zaangażowanie do współpracy ze szkołą w realizacji edukacji zdrowotnej.
2. Wskazywanie korzyści wynikających z prowadzenia zdrowego stylu życia.	Propagowanie zdrowego stylu życia.	<ul style="list-style-type: none"> - uświadomienie o szkodliwości używek i środków odurzających, - zachęcanie młodzieży do udziału w akcjach profilaktycznych (Dzień bez papierosa, Dzień walki z AIDS), - plakaty, gazetki, konkursy.
	Aktywność ruchowa jako recepta na zdrowe życie.	<ul style="list-style-type: none"> - zachęcanie uczniów do rozwijania umiejętności ruchowych umożliwiających uczestnictwo w wybranych przez uczniów formach aktywności ruchowej, umiejętne spędzanie czasu wolnego, zajęcia z projektu „Trzymaj formę”.

PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW

W wyniku działań profilaktycznych uczeń:

- radzi sobie w sytuacji przemocy, stresu i zagrożenia,
- jest asertywny,
- zna konsekwencje zażywania narkotyków, palenia papierosów, picia alkoholu i wpływu używek na własne zdrowie,
- prowadzi zdrowy styl życia,
- ocenia swoje możliwości i szanse na dalsze kształcenie,
- odnosi sukcesy edukacyjne na miarę swoich możliwości,
- nazywa i rozróżnia postawy uważane powszechnie za właściwe i niewłaściwe,
- uświadamia sobie, że z agresją można sobie poradzić, przeciwdziałać jej i rozładować złość we właściwy sposób, a skutki stresu znacznie złagodzić,
- spostrzega różnice w sposobie wyrażania emocji w grupie rówieśniczej, na filmie akcji, w rodzinie i przez osoby uznawane powszechnie z autorytetu,
- dostrzega zagrożenia zubożenia słownictwa poprzez nadużywanie wulgaryzmów.

EWALUACJA

Mierzalne wskaźniki ewaluacji:

- zmniejszenie liczby zachowań agresywnych, utrwalone zachowania asertywne,
- dbanie o zdrowie fizyczne i psychiczne,
- zdrowe i higieniczne odżywianie się, uczeń wolny od uzależnień,
- umiejętność organizowania czasu wolnego,
- świadome i umiejętne korzystanie z komputera, Internetu, telewizji,
- reakcje w sytuacji zagrożenia,
- sukcesy uczniów, uzyskiwanie promocji,
- doskonalenie umiejętności wychowawczo-profilaktycznych nauczycieli na kursach, warsztatach, przekazywanie wiedzy.

Sposoby ewaluacji:

- ankiety,
- obserwacje,

- analiza dokumentacji (teczki wychowawców, notatki służbowe pedagoga i psychologa, dzienniki lekcyjne, dzienniki pedagoga i psychologa),
- rozmowy z nauczycielami, rodzicami, uczniami,
- wywiady.

Na mocy Uchwały nr III/12/13 Rady Pedagogicznej Gimnazjum nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Olecku z dn. 10 września 2012 r. w sprawie uchwalenia Programu Profilaktyki oraz po zasięgnięciu opinii Samorządu Uczniowskiego w dn. 7 września 2012 r. i w porozumieniu z Radą Rodziców (Uchwała nr III/12/13 z dn. 27 września 2012 r.) wprowadza się niniejszy program do realizacji w roku szkolnym 2012/2013.

Olecko, dn. 6 września 2012 r.

Anna Dorota Siemiatycka
dyrektor szkoły

Opracowały: *Dorota Gorlo-Szczecina – pedagog szkolny*
Justyna Lulewicz – psycholog szkolny